

EEN BEZOEK AAN JULES VERNE

verteld door EDMONDO DE AMICIS

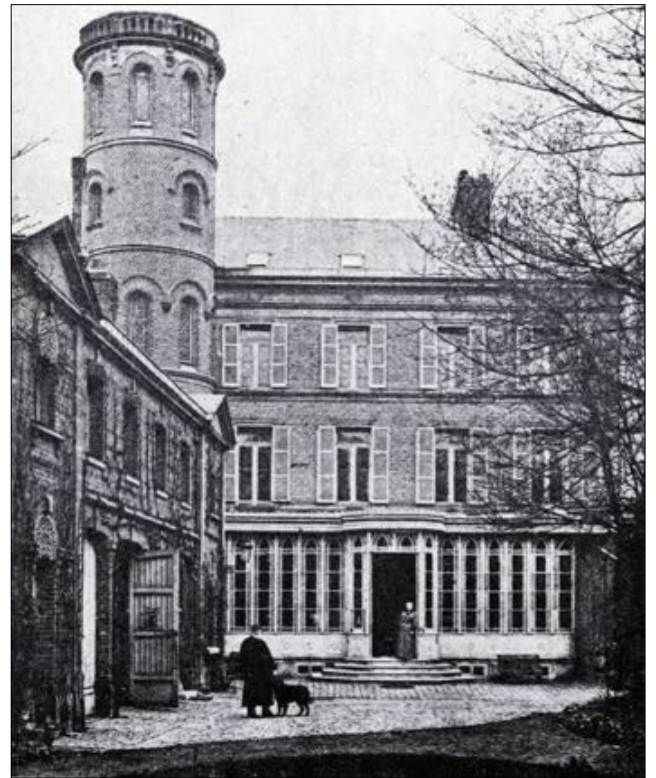
(Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage, 7 en 8 april 1897)

We gaan Jules Verne te Amiens opzoeken, waar hij het geheele jaar door woont, op twee en een half uur sporens van Parijs. Een brief, door hem aan mijn waarden vriend Caponi geschreven, verzekerde mij, dat hij ons met veel genoegen zou ontvangen en deze zekerheid maakte mijn verlangen, dat ik sedert lang koesterde, evenals dat van de twee jongelieden, die mij vergezelden, om persoonlijk kennis te maken met den schrijver van de *Voyages extraordinaires*, die we zoozeer bewonderden, zooveel te levendiger. De persoonlijkheid van den schrijver toch was ons volslagen onbekend, we hadden zelfs nooit zijn fotografie gezien.

Onder weg was het gesprek reeds op het merkwaardige van het feit gekomen, dat een hedendaagsch Fransch schrijver van zoo grooten naam zoo weinig, wat zijn persoon betreft, bij zijn lezers bekend was, terwijl van de anderen ons telkens omtrent hun karakter en hun leefwijze bijzonderheden worden medegedeeld, welke zóó uitgeplozen worden, dat soms zelfs de kieschheid er onder lijdt. En deze geheimzinnigheid deed onze nieuwsgierigheid nog aanwakkeren. Wij schellen aan aan de deur eener villa in een eenzame straat in een der voorname wijken, die onbewoond schijnt te zijn. Een vrouw komt ons openmaken en leidt ons, nadat we door een kleinen tuin zijn gegaan, een groote helder verlichte kamer binnen, waar terstond daarop Jules Verne verschijnt, die met een glimlach op het gelaat en beide handen uitgestrekt op ons toetreedt.

Als ik zonder hem te kennen had moeten raden, wat onze gastheer was, dan zou ik gezegd hebben: een gepensionneerd generaal, een leeraar in de natuur- en wiskunde, een hoofdambtenaar aan een of ander Ministerie, maar nooit een artist. Men zou hem zijn tachtig jaar niet aanzeggen, waar hij toch niet verre van is. Hij heeft wel iets van Josef Verdi, een ernstig, goedig gezicht, niets van de bekende levendigheid der kunstenaars in woord of blik, maar integendeel hoogst eenvoudige manieren; bij hem draagt de wijze van spreken, de vluchtigste uitdrukking van gemoed en denken, den stempel, der grootste openhartigheid; zijn uiterlijk, zijn wijze van kleeden zijn die van iemand, dien het volmaakt onverschillig is hoe hij er uitziet. Toen ik hem dus

gezien had, was mijn eerste beweging eene van verwondering. Behalve van de goedheid, die op zijn gelaat zetelde en de beminnelijkheid zijner manieren, had ik me toch een geheel ander beeld van Jules Verne gevormd.

Verne voor zijn huis, rond de tijd van het bezoek van De Amicis

Op dat oogenblik schoten mij de woorden te binnen, welke door een mijner Turijnsche vrienden mij waren gezegd, half schertsend, half ernstig: „Ga je Jules Verne bezoeken? Maar als Jules Verne eens niet bestond? Weet ge dan niet, dat de *Voyages extraordinaires* uitgegeven worden door een vereeniging van schrijvers, die voor hen allen één pseudoniem hebben gekozen?”

Mijn verwondering nam nog toe, toen het gesprek op zijn werken gebracht werd en hij er op verstrooiden toon over sprak, alsof er sprake was van de geschriften van iemand anders of juister uitgedrukt, alsof het dingen betrof, waaraan hij niet de minste verdienste bezat, een collectie prenten of munten, welke hij aangekocht en waarmede hij zich bezig gehouden had, meer om wat te doen te hebben dan uit liefde voor de kunst. Bij den aanvang van het onderhoud trachtte hij herhaaldelijk het gesprek een andere wending te geven en van

zijn persoon af te leiden om over iemand anders te spreken; daarin niet slagende, begon hij op innemende wijze een en ander aan zijn twee jeugdige bezoekers te vragen, doch ten laatste moest hij wel, door een rechtstreeksche vraag gedwongen, over zijn manier van werken iets zeggen en hij deed het in weinige woorden, met grooten eenvoud en bewonderenswaardige duidelijkheid. In tegenstelling met wat ik gedacht had, begint hij niet met over een of ander land of landen onderzoekingen te doen, nadat hij de personen en de feiten van den roman, welke er zal spelen, in het hoofd heeft. Hij begint met op historisch en aardrijkskundig gebied veel over het land in quaestie te lezen en er een nauwkeurige tot in bijzonderheden afdalende beschrijving van te geven.

Wat betreft de personen, de hoofdgebeurtenissen en de episoden uit den roman, deze komen hem onder het lezen onwillekeurig voor den geest, door de lezing zelve opgewekt. Op deze wijze zoekt hij niet met die begrensde nieuwsgierigheid en de koortsachtige gejaagdheid van iemand, die wetenswaardigheden noodig heeft voor een bepaald doel, maar met de zorgvuldigheid van een liefhebber, die een hartstochtelijke voorkeur voor deze studie heeft. Wat betreft de wetenschappelijke mededeelingen, die hij kwistig in zijn boek verspreidt op het gebied der natuur- en scheikunde, natuurlijke historie en sterrekunde, sedert lang hoeft hij daarvoor geen bijzondere bronnen te raadplegen, want sedert zijn prille jeugd heeft hij zich er steeds bijzonder op toegelegd. Wat hij weten wil, put hij uit zijn geheugen of uit een reusachtigen voorraad aantekeningen, welke hij zijn geheele leven bijgehouden heeft en welke hij nog uitbreidt uit boeken, tijdschriften en dagbladen.

Reizen, ontdekkingen, natuurverschijnselen, buitengewone gebeurtenissen en persoonlijkheden hij verwaarloost niets, wat hem bij zijn toekomstige bezigheden van eenigen dienst kan zijn. Voor de keuze van de landen, welke voor zijn romans tot schouwplaats moeten dienen, wordt hij geleid door een denkbeeld, dat ik verre was te vermoeden.

Hij heeft zich voorgesteld om de geheele aarde in zijn *Voyages extraordinaires* te beschrijven en volgt daartoe een soort systematische indeeling, van land tot land gaande volgens een te voren opgemaakte regeling. Alleen door de noodzakelijkheid er toe gedwongen en dan nog zoo kort mogelijk verwijft hij in de reeds beschreven landen. Er

blijven er ondertusschen nog heel wat te doen over en hij heeft reeds de optelling gemaakt van de romans, welke hij zal moeten, schrijven om zijn werk te voltooien.

„Zal ik er nog tijd voor hebben?” zei hij glimlachend. Hij hoopt het, zooals wij allen het hopen. Ondertusschen laat hij geen enkelen dag verloren gaan. Regelmatig schrijft hij twee romans per jaar, maar hij laat er maar een van drukken, omdat hij vreest, dat zijn uitgaven te spoedig op elkaar zullen volgen. Op deze wijze heeft hij er altijd verscheidene in voorraad in zijn kast liggen, die op hun beurt wachten. Bijna elken avond gaat hij om 8 uur naar bed; van 4 uur af is hij op en hij werkt tot des middags 12 uur. Zoo heeft hij altijd gedaan behalve wanneer hij op reis is en hij zal zoo blijven doen, zolang hij maar kan. Hij heeft behoefte aan arbeid, zei hij tot me ten besluite: „de arbeid is voor mij een levensfunctie. Als ik niet aan het werk ben, dan is het me, alsof ik niet leef.”

Op dat oogenblik werd ik aangenaam verrast door de komst van Mme Verne. Stel u voor een rond, blozend gelaat, omgeven door een krans van mooie witte lokken, twee groote heldere oogen, die steeds lachen, een jeugdige mond vol zachtheid en goedheid.

Ziedaar het portret geschetst. Voeg nu nog bij den eenvoud in de manieren van den echtgenoot de levendigheid en de bevalligheid, bij diens hartelijke openhartigheid een ongekunstelde taal en geestigheid, die zouden kunnen doen denken, dat de haren gepoederd zijn en dat de lichte sporen der jaren door het fijne penseel van een miniatuurschilder zijn aangebracht om de wereld een rad voor de oogen te draaien, dan is het portret voltooid.

Dadelijk begon zij te spreken over Italië en herinnerde daarbij aan de allerhartelijkste ontvangst, welke haar man daar gevonden had, voornamelijk in Venetië. „Weet ge wel, zeide ze, dat men den voorgevel van ons hotel geillumineerd heeft en zijn naam op het terras in lichtende letters met lampions heeft aangebracht?” Verder vertelde ze van iemand, die hem te Napels was komen bezoeken om hem zijn bewondering te betuigen en die vertrokken was zonder zijn naam te zeggen. Later hoorde men, dat het een Oostenrijksch Aartshertog was geweest; hij had van uit Weenen een prachtig aardrijkskundig werk gezonden.

En ze vertelde dat alles met een zonderling accent; eensdeels met welgevallen, anderdeels met verwondering, evenals of zij de vrouw was van een

schrijver, te nauwernood van eenige bekendheid geworden, wiens eerste stappen op de baan van den roem ze beschreef.

Verne zelf scheen al even weinig op de hoogte te zijn van zijn beroemdheid. „Weet ge, zei hij tot me, dat mijn werken in verscheidene talen zijn overgebracht?”

Mme Verne vertelde me daarop, dat haar man sedert jaren lid van den Gemeenteraad te Amiens is en met veel ijver zich van zijn plichten als zoodanig kwijt. Hij van zijn kant kwam herhaaldelijk op dit onderwerp terug; blijkbaar sprak hij liever over bestuursaangelegenheden dan over letterkunde.

Zijn vrouw daarentegen gaf de vrees te kennen, dat hij bij de aanstaande verkiezingen niet zou herkozen worden en toen ik haar de reden voor deze vrees vroeg, antwoordde ze zachtjes met een ernstig gelaat: „De democratische stroom wast en wast voortdurend.”

Beiden beschreven me toen de kalme rust, waarin hun leven als provinciebewoners voortgleed, en op deze wijze kon ik als het ware tot op den bodem hunner ziel lezen. Laat ik alleen verklappen, dat ze geen van beiden sedert acht jaar meer te Parijs geweest zijn.

Hun grootste genoegen is om tweemaal per week een opera of een comédie te gaan bijwonen en op die extra-avonden gaan ze, om het feest te volmaken, in een restaurant tegenover den schouwburg dineeren, „evenals twee jonggetrouwen op hun huwelijksreisje”.

Wat betreft de wandelingen in het belang der gezondheid, de weinig talrijke bezoeken, de huiselijke bezigheden, letterkundigen arbeid of lectuur, dat gebeurt elken dag volgens een vaste regeling op bepaalde uren. Wie had zoo iets ooit kunnen veronderstellen bij den beschrijver van zooveel wonderbaarlijke ontmoetingen, van zooveel zonderlinge personages, die een rumoerig en ongeregeld bestaan leiden en als zwaluwen van het eene naar het andere land vliegen, steeds jacht makende op onverwachte gebeurtenissen en stormachtige aandoeningen!

Om echter hun goedhartigheid en hun eenvoudige leefwijze te doen kennen en een denkbeeld te geven van hun kalm en onopgesmukt bestaan, waarin de kleinste beuzeling een onderwerp van nieuwsgierigheid en gesprek wordt, zal ik een kleine, alleraardigste episode vermelden uit ons gesprek, die een uitstekend effect zou maken in een

comédie als karakterschets van die omgeving.

Nadat ze mij gekscherend verweten hadden, dat ik niet bij hen was komen dejeuneeren, vroegen ze in welk restaurant ik geweest was. Welnu, ik herinnerde me zoo min den naam van de straat als dien van het restaurant. — Laat eens hooren, welke straat zijt ge gegaan van af het station? — Ik ben die straat gegaan, toen kwam ik aan een plein en ben links af geslagen. — Zij noemden me toen verschillende restaurants, beschreven me het uithangbord, de vestibule, de een of andere bijzonderheid, maar er was er geen, die op het mijne geleek. — En toch moest het er een daarvan zijn, maar welk?

En ze begonnen te beraadslagen: zou het hier kunnen zijn of daar, of zou misschien mijn geheugen mij in den steek laten? Weet ge wel zeker links afgeslagen te zijn? — En hoe lang hebt ge toen zowat geloopt? — Ik antwoordde en ze begonnen opnieuw te redetwisten. — Was er tegenover een winkel van dit of dat? Ge zijt op de eerste verdieping naar een groote zaal gegaan, zegt ge? — Ja, maar, dat was niet ter zake dienende, want de andere gegevens stemden weer niet overeen, zoodat het niets uithaalde. Ze braken zich het hoofd als voor de oplossing van een rebus; tot elken prijs wilden ze het raden. Misschien waren we het niet eens over het uitgangspunt. — Maar het plein vanwaar ge gegaan zijt, hoe zag dat er uit? Weet ge er soms een bijzonderheid van? —

En het onderhoud werd op deze wijze voortgezet, zonder dat we tot hun groote teleurstelling een stap verder kwamen. — Ha, zei Verne ten laatste, zoudt ge het terug kennen, als ge het weer ziet? — Zonder twijfel. — Welnu dan gaan we samen uit, deze straat nemen we en ge zult het restaurant aanwijzen. En aldus, zei mevrouw, zal dat geheim opgelost worden.

Maar wat ik niet vermag weer te geven, is de uitdrukking van goedhartigheid, waarmede dat alles gezegd werd. Men zou gemeend hebben een vader en moeder tegenover zich te zien, die hun zoon ondervroegen over alle bijzonderheden, welke zich op zijn eerste reis hadden voorgedaan, om aldus met hem alle oogenblikken te doorleven, welke hij ver van hen had doorgebracht.

Als ik een geheele maand met hen had samengeleefd, zou ik niet dieper in hun ziel hebben kunnen doordringen, dan bij dit korte onderhoud, dat me deed glimlachen, hoewel ik er tevens diep door aangedaan was.

Verne wilde, dat we zijn geheele huis zouden

zien. We gingen de eerste verdieping op. Overal heerschte een eenvoudige, strenge elegance, nergens de weelde, welke de schrijver der *Voyages extraordinaires* ten toon zou kunnen spreiden. En toch alleen reeds zijn auteursrechten van de drama's à grand spectacle, die hij uit drie zijner romans getrokken heeft, hebben hem schatten opgebracht.

Zijn studeervertrek is merkwaardig. Het is gelijktijd zijn werkkabinet en zijn slaapkamer, heel klein en wel wat gelijkende op de hut van den commandant aan boord. In een hoek, tegen een groot raam, staat een groote schrijftafel, bedekt met een groen kleed, met boeken en kaarten op symmetrische wijze nedergelegd. In den tegenovergestelden hoek staat een klein ledikant, smal en zeer laag zonder eenige versiering, dat kaal zou zijn zelfs voor een student. Op deze, ik zou haast zeggen matrozenhangmat slaapt Verne, wie weet al hoeveel jaren, van af het ondergaan der zon of een weinig later, tot het eerste kriecken van den dag, zoowel winter als zomer. De kamer, welke baadt in een zee van licht, ziet uit op een groote, eenzame allee waardoor men het oog heeft op de torens der beroemde kathedraal.

Op de tafel lagen eenige handschriften, welke ik met bijzondere aandacht bezag. Het waren bladen, overdekt met dicht in elkaar geschreven regels en kleine maar regelmatige en vaste letters, terwijl slechts weinige doorhalingen vóórkwamen.

En inderdaad, als hij met zorg het voorbereidende werk gedaan heeft en op zijn gemak overdacht, schrijft hij met groote snelheid. Ik verwijlde er eenige oogenblikken, terwijl mijn zoon met Verne de boekerij binnentrad, en Mme Verne maakte daarvan gebruik om fluisterend me een verzoek te doen, met haar beminnelijken eenvoud, een verzoek, dat me aandeed.

— Wees zoo goed, mijnheer, en breng het mijn man eens onder het oog, dat hij wat beter op zijn gezondheid passen moet. Hij werkt te veel; altijd, altijd is hij aan het schrijven. Ik ben bang, dat hij zich ziek maakt. Ik heb geen gerust oogenblik.

En ze vertelde me daarop, dat de gezondheid van Verne een paar jaar geleden geschokt was ten gevolge eener droevige omstandigheid, welke ik niet geweten heb. Een van zijn neven, die krankzinnig was, had hem plotseling zonder eenige aanleiding aangevallen en met een pistoolschot in het been verwond, waardoor hij lang ziek geweest was. Het was na dit ongeval, vervolgd zij, dat hij zijn

fraai jacht, waarmede hij naar Italië gegaan was, verkocht, van oordeel zijnde, dat hij, in het vervolg tot een rustig leven gedwongen, geen zeereizen meer mocht doen.

In de ruime, lichte zaal ter zijde bevindt zich een uitgebreide collectie wetenschappelijke werken en landkaarten. Er staat een kast, waarin al de vertalingen van de werken van Verne zich bevinden, honderden deelen, in alle formaten en in alle talen, niet alleen in de Europeesche, maar we zagen er ook een Arabische en een Japansche vertaling. Daarna bracht hij ons bij een andere kast, bevattende de collectie van al zijn werken in het Fransch. — Tachtig deelen, zei hij met een glimlach, daarbij het hoofd schuddende alsof hij gezegd had: Tachtig jaren.

Zij besloegen alle planken, veelkleurige schitterende, roemvolle rijen, vormende als een rij banieren. Wat al herinneringen wekten zij niet in me op, al die boeken, die ik met zooveel genoeg in mijn jongelingsjaren had gelezen en herlezen op rijpen leeftijd, om mijn vermoeiden geest op te frischen! Wat al dierbare herinneringen van reisplannen, van uitgestrekte en vreemde droomen met open oogen na de lezing gedroomd; onbegrensde vizioenen van wouden, woestijnen, oceanen, ijsbergen en vuurbergen, geheimzinnige stilten tusschen twee planeten, vreesaanjagende afgronden te land en te water, wonderrijken en ontzettende zondvloed.

Terzelfder tijd kwamen mij voor den geest de namen van Nemo, Hatteras, Grant, Strogoff, Robur etc., tal van geheimzinnige en vreesaanjagende personen, uitvinders van verwonderlijke machines, ontdekkers van onbekende werelden, helden en slachtoffers van reusachtige worstelingen met de natuur. Achter hen bemerkte ik de reeks van zonderlinge typen, komische figuren, geestige en beminnelijke zonderlingen uit alle landen van af Ardan tot Paganel, van Keraleon tot Gambalarta, tot den Chineeschen wijsgeer uit de *Tribulations*, die in mijn kinderjaren me zoo vaak in een schaterlach deed uitbarsten.

Dan kwam de ontelbare menigte der nevenpersonen, van allerlei standen en rassen, alles met een rose pennestreek aangestipt, allen door het lucht-ruim, over zee, over land, door de ingewanden der aarde, in de onderzeesche diepten geleid door duizenden tragische en grappige, fantastische avonturen naar een vreugdevol doel.

Dat alles wordt beschreven met een prettigen

lossen stijl overgoten met een straaltje poesie, waardoor in den geest achterblijft een weldadig gevoel van levenskracht, lust tot den arbeid, levendige liefde voor de natuur en bewondering voor de toepassingen der wetenschap, tegelijk met een verheven en troostvolle opvatting van het menschelijk lot.

Terwijl ik me dat alles te binnen bracht en bedacht, dat al deze scheppingen waren voortgebracht door een zoo bedaard en eenvoudig man, met een zoo regelmatig leven, zoo kalmen, bedaaarden spreektrant, terwijl me de buitengewone populariteit dezer tachtig deelen voor den geest kwam, welke door de geheele wereld in duizenden gedrukte voortbrengselen zijner verbeelding, als evenzoo vele levende wezens, waarmede millioenen bekend zijn, verspreid zijn, toen vond ik nog meer bewonderenswaardig den eenvoud, waarmede hij op de uitdrukking mijner gedachte antwoordde. — Maar, ziet ge, die groote verspreiding mijner werken ben ik voor een groot gedeelte daaraan verschuldigd, dat ik me altijd er aan gehouden heb, zelfs ten koste der kunst, om geen bladzijde, geen zin zelfs uit mijn handen te laten gaan, welke door de kinderen niet gelezen kan worden, want voor hen schrijf ik voornamelijk.

Ik vroeg hem zijn portret. Hij schreef er, zooals mijn Turijsche vriend zeggen zou, het pseudonym op der coöperatieve vereeniging, welke zijn werken samenstelt. Zijn vrouw maakte hem de opmerking, dat hij vergeten had den datum er bij te zetten, waarom ik haar verzocht dit even te doen, opdat ik ook haar autograaf hebben zou.

Ze begon te lachen, niet begrijpende, dat ik in ernst gesproken had, maar ze nam toch de pen op terwijl ze maar bleef lachen. Daarna gingen we allen te zamen uit en van dat oogenblik af was Jules Verne niets meer dan het Gemeenteraadslid van Amiens.

Nadat hij me in de buurt zijner woning een paardenspel had laten zien, dat aan de stad behoort en tevens voor vergaderingen en feestelijke bijeenkomsten dienst doet, gaf hij me allerhande inlichtingen over de gemeentewerken, haar scholen, haar bevolking, waar tusschen in hij vragen deed over de inrichting der gemeentelijke besturen in Italië.

Het kwam me voor, dat hij er een eigenaardig genoeg in vond om met een gemeenteraadslid van Turijs met verlof te spreken. Ik paste dan ook wel op om hem te vertellen dat dit verlof

eeuwigdurend was.

Daar het juist Zondag was, kwamen we heel wat menschen tegen. Mme Verne bleef van tijd tot tijd even stilstaan om een paar woorden te wisselen met de dames, die wij ontmoetten en die het allen heel prettig vonden, haar op een zoo ongewoon uur te zien. En als ze soms daartoe gelegenheid vond, doordat we van het gezelschap wat afgeraakt waren, dan begon ze weer haar verzoek van daarstraks te herhalen.

Ze prees de zeldzame hartshoedanigheden van haar echtgenoot, ieder oogenblik daarop weer terugkomende, alsof ze bang was, dat ik haar niet goed begrijpen zou.

— Ais ge eens wist hoe goed en edelmoedig Jules Verne is.

— Ik weet het, antwoordde ik, ik bemerk wel, dat iedereen het weet.

En inderdaad, allen, die we ontmoetten, groote menschen en kinderen van allerlei standen, allen groetten met eerbied, hoewel innerlijk meer dan één kiezer onderscheid maakte tusschen den schrijver en het Gemeenteraadslid.

Omdat ik de cathedraal al gezien had, gingen we naar het Raadhuis; wij bezochten er het schilderijmuseum, waar hij in zijn hoedanigheid van Gemeenteraadslid kennis nam van den twijfel, door mij uitgesproken omtrent een versregel van Dante onder een modern schilderij ter neer gesteld.

Daarna bracht hij ons naar de vergaderzaal van den Raad en vertelde ons de geschiedenis van het gebouw met tal van staatkundige en administratieve bijzonderheden. Bij het verlaten van het Raadhuis riepen we beiden om zoo te zeggen op hetzelfde oogenblik uit: — Maar het is nu tijd, dat we ons vermaard hotel gaan opsporen. — En we gingen op weg voor onze ontdekkingsreis.

Toen ik in het midden der straat bleef staan zeggende: — Hier is het — keken ze elkaar verbaasd aan — kijk, kijk, maar dat is het eerste restaurant, dat we u genoemd hebben! zeiden ze — We hebben elkaar niet verstaan op topografisch gebied. Maar enfin, het is nu gevonden; het raadsel is opgelost. Laten we thans de ontdekking feestelijk vieren, voegde Verne er aan toe en hij noodigde ons uit om een glas bier te gaan drinken. Volgens zijn gewoonte nam hij maar een enkel slokje, maar Mme Verne dronk haar glas geheel uit, terwijl ze voortdurend babbelde en lachte met de opgewektheid van een jong meisje.

Weet ge wel, zeide ze me, dat het vier of jaar

geleden is, dat ik mijn voeten in een koffiehuis heb gezet? De dames komen er hier niet. Het is dan ook een heele gebeurtenis voor mij...

Ze zat vlak tegenover een groot raam, dat op de straat uitkwam en ieder oogenblik kwamen er menschen voorbij, die eenige verwondering deden blijken toen zij haar herkenden en haar groetten. Ze lachte er hartelijk over en zei tegen haar man: — Die of die ging voorbij, wat was hij verwonderd mij in een café te zien zitten. — En Verne zelf scheen zich over haar onschuldige vroolijkheid te verheugen en toch kwam over zijn lippen nooit een of andere grap. Bij hem kwam het nooit verder dan een licht, welwillend lachje en men bemerkte nooit iets van eenige zucht tot komisch zijn, wat toch in zoo overvloedige mate in tal zijner werken voorkomt.

Maar toch kwam de beminnelijkheid van zijn inborst uit in de ongekunstelde vriendelijkheid, die in zijn oogen en zijn stem sprak, in die stille welwillendheid, welke op zijn gelaatstrekken was geteekend. En terwijl ik beiden zoo aanzag was het me, alsof ik eenige oogenblikken die ik reeds beleefd had, weer doorleefde. Het kwam me voor alsof ik

reeds vroeger te Amiens geweest was en met Jules Verne en zijn vrouw in een koffiehuis gezeten had.

Het was me, alsof ik hen al jaren kende, alsof ik jaren in dat vredige huis in hun aangenamen, gezelligen kring had doorgebracht als een oud vriend, die volkomen bekend was met hun hart en hun manier van leven.

En ik zei het hun aan het station, want zij hadden de vriendelijkheid ons daarheen te vergezellen, ik zei hun met welke gevoelens ik hen verliet en welke herinnering ik aan hen in mijn hart medenam. En ik moet het hun wel gezegd hebben op een wijze, welke de duidelijkste blijken van welgemeendheid droeg, want ik zag hun vriendelijke oogen vochtig worden en in de omhelzing, met welke wij van onzen nieuwen vriend afscheid namen, legden wij wederzijds de meest mogelijke hartelijkheid.

Hun geliefde beeltenis bleef ons voor den geest, tot dat we als uit een schoonen droom ontwaakten door de duizenden lichtjes en de rumoerige drukte aan de gare du Nord te Parijs.

De datum, waarop het bezoek van De Amicis aan Jules Verne plaatsvond, was 20 oktober 1895.

Edmondo Maria Alberto De Amicis (1846-1908)
Foto: Schemboche, Turijn, vóór 1892